

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3140/2020. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.929/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Czirmes György ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a Kúria Pfv.VI.21.929/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Budapest Környéki Törvényszék 4.Pf.20.239/2018/11. számú, valamint a Monori Járásbíróság 2.P.20.150/2017/36. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérték az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, E) cikk (2) bekezdésének, M) cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (1) bekezdésének, V. cikkének, XII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, illetve az „Egyezségokmány 6. cikkének” a sérelme miatt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege szerint az indítványozók 2008-ban deviza alapú kölcsön-szerződést kötöttek egy pénzintézettel, mivel azonban a törlesztő-részleteket nem tudták fizetni, a szerződést felmondták, és az ügyben végrehajtási eljárás indult ellenük. Az indítványozók ennek során pert indítottak a szerződés létre nem jöttének, érvénytelenségének, megszűnésének, valamint a felmondás érvénytelenségének a megállapítása és a végrehajtás megszüntetése iránt.
- [3] Az első fokon eljáró Monori Járásbíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a peres felek között a szerződés létrejött, és az nem tartalmaz ún. tőzsdei fogadást, tehát nem ütközik jogszabályba sem. Mivel a kölcsönre gazdasági társaság működtetéséhez volt szükség, és azt erre is használták fel, nincs szó fogyasztói szerződésről, ezért az Európai Unió Bírósága előtt C-51/2017. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezésének a bevétele nem indokolt. Ennek az eljárásnak ugyanis kifejezetten a fogyasztói szerződések vonatkozásában történő árfolyamkockázati tájékoztatás a tárgya. A bírósági ítélet szerint bizonyítható volt, hogy az árfolyamváltozás lehetőségéről a felpereseket megfelelően tájékoztatták, és az árfolyamkockázattal összefüggésben tett egyéb kérelmeik sem megalapozottak, következésképpen a szerződés érvénytelensége sem volt megállapítható. A szerződés továbbra is teljesíthető, annak ellehetetlenülése, megszűnése nem állapítható meg, és mivel fizetési késedelemben voltak a felmondáskor, a felmondás érvénytelenségére alapított kérelem sem foghat helyt. Mivel tehát a felperesek nem bizonyították, hogy a végrehajtások alapját képező követelés nem jött létre érvényesen, a bíróság a végrehajtások megszüntetésére irányuló kereseti kérelmeket is elutasította.
- [4] A másodfokú bíróságként eljáró Budapest Környéki Törvényszék az ítéletet helyben hagyta, a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria ítéletével e döntést hatályában fenntartotta.
- [5] 3. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Panaszukban alapvetően arra mutattak rá, hogy a „végtelenített összegű kölcsön vállaltatása semmis”, és az árfolyamkockázat gazdasági következményeiről való tisztességes tájékoztatás hiánya esetében – különösen, hogy a bank a szerződéskötés előtt tudomással bírt a forint gyengüléséről – a szerződés létre sem jön, illetve semmis. Továbbá az árfolyam többszörös megemelkedése miatt – senkinek fel nem róható okból – a szerződés ellehetetlenült, de ezt a bíróságok nem vették figyelembe.
- [6] A hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmét az alábbiak szerint indokolták. Egyrészt úgy vélik, visszaható hatályú jogalkalmazásra került sor „pl. a DH Tv-ek kapcsán” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]. Másrészt szerintük a piaci kapcsolatok megzavarása, a piaci árverseny szándékos torzítása és a fogyasztók választási

szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazása miatt nem volt számukra biztosított sem a vállalkozás szabadsága, sem a tisztességes gazdasági verseny feltételei [Alaptörvény M) cikk (1) bekezdés]. Harmadrészt nem egyeztethető össze az Alaptörvény V. cikkével, hogy a tartozás összege tulajdonképpen végtelenített, ami „a vagyonukban indokolatlan hátrányt okoz”, a bírósági ítéletek pedig az ingatlanvagyonuk „ki-látásba helyezett elkobzásával” járnak. Negyedrészt a deviza alapú szerződésnek az adósokra rendkívül hátrányos feltételei indokolatlanul korlátozzák a vállalkozás szabadságát [Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés]. Ötödrészt a jogellenes többletfizetés elrendelése, valamint az ingatlanvagyonra vezetett esetleges végrehajtás sérti a tulajdonhoz való jogot [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés]. Hatodrészt sérti a törvény előtti egyenlőséget [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés], hogy a bíróságok nem korrigálták „a szerződést készítő bank egyoldalú és kirívó mértékű előnyét”. Hetedrészt a per nem tett eleget a tisztességes eljárás követelményeinek [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], mert a bíróság: nem vette figyelembe, hogy fogyasztói szerződések esetében a jogszabály szerint a bankot terheli a bizonyítási kötelezettség; „mondvacsinált jogszabályi értelmezéssel” utasította el a lehetetlenülésre irányuló kereseti kérelmet; nem tárta fel teljes körűen a tényállást; nem függesztette fel az eljárást az Európai Unió Bíróság előtt folyamatban lévő ügyre tekintettel; nem indokolta meg megfelelően a döntését. Végezetül nyolcadrészt az indítványozók álláspontja szerint az ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése is sérült, amikor a megjelölt problémákat a jogorvoslati fórumok nem orvosolták.

- [7] Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívásában tájékoztatta az indítványozókat a panasz alkotmányossági szempontú érvelésének hiányosságairól. Válaszukban az indítványozók kiterjesztették a kérelmüket az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésére is arra hivatkozással, hogy a bíróságoknak a perben az „EU 93/13/EGK Irányelvet kellett volna alkalmazni”, és azzal érveltek, hogy az „Dh Törvények ellentétesek az Alaptörvénnyel, mert nem biztosítják a IV. cikk (1) bekezdésben foglalt minden egyént megillető szabadságot, beleértve a gazdasági szabadságot is”. Továbbá az „adósok, a magánszemélyek és kis/középvállalkozások vannak hátrányos helyzetben a nagyhatalmú bankokkal szemben, mert a bankok sértették meg az alapvető jogokat, tisztességtelenül jártak el, mert a valutaárfolyam mozgását tekintve nem tájékoztatták egyénileg az adósokat”.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] 4.1. Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazását – hiánypótlási felhívásra – csatolta. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, és a kérelmezők alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperesek voltak – fennáll.
- [10] 4.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, mert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdése és az M) cikk (1) bekezdése nem minősül olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható lenne {az E) cikk (2) bekezdése vonatkozásában lásd például: 3266/2019. (X. 30.) AB végzés, Indokolás [18]; az M) cikk (2) bekezdése tekintetében lásd például: 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [26]}. Ezért az Alkotmánybíróság az e cikkekre alapított indítványi elemet nem vizsgálhatta. Megjegyzendő, hogy a jogbiztonság önmagában szintén nem Alaptörvényben biztosított jog, a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehetséges {lásd például: 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3244/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [9]}. Jelen ügyben az indítványozók ebben az összefüggésben – visszaható hatályú jogalkalmazásra hivatkozással – állították az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét.
- [11] 4.3. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta) és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk

- (1) és (7) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (Kúria Pfv. VI.21.929/2018/6. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdés, IV. cikk (1) bekezdés, V. cikk, XII. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt az első- és a másodfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal.
- [12] Mindazonáltal az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, IV. cikk (1) bekezdése, V. cikke, XII. cikk (1) bekezdése és XV. cikk (1) bekezdése tekintetében értékelhető indokolást nem terjesztettek elő. Egyrészt a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában kérelmüket egyáltalán nem támasztották alá érvekkel, még azt sem jelölték meg, hogy pontosan melyik jogszabály(i) rendelkezés visszamenőleges hatályú alkalmazását kifogásolják. Másrészt nem terjesztettek elő olyan okfejtést, illetve nem mutattak rá olyan összefüggésre, amelyet az Alaptörvénynek a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogot garantáló IV. cikk (1) bekezdése, a jogos védelem kérdéskörét szabályozó V. cikke, továbbá a vállalkozáshoz való jog [Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés], valamint a törvény előtti egyenlőség [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés] és a keresetlevelet elutasító bírósági döntés vonatkozásában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni. A kérelem ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában előírt feltételnek.
- [13] Szintén nem felel meg a határozottság követelményének az „Egyezségokmány 6. cikkének” a sérelmére történő hivatkozás, mert az indokolás hiányosságai mellett a hivatkozott nemzetközi dokumentum sem került pontos megjelölésre. A bírói döntés nemzetközi egyezménybe ütközésének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. alapján egyébként sincs hatásköre {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [125]}.
- [14] 4.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] A befogadhatóság feltételeivel kapcsolatban emlékeztetni szükséges arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tartalmát érintően. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [16] Hangsúlyozandó továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói jogértelmezést jellemzően akkor vonhatja érdemi alkotmányossági felülvizsgálat alá, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban lévő, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}. Mindazonáltal a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja.
- [17] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállónan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság

a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...]

A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [18] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére általánosságban, a tényállás megállapításával, a bizonyítékok értékelésével és az eljáró bíróságok jogértelmezésének helytállóságával összefüggésben hivatkoznak. A panasz így valójában az ítéletek ismételt felülbírálatára irányul. A fentebb idézett gyakorlat alapján viszont az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése megalapozott volt-e. Önmagában az, hogy az indítványozók az egyébként megindokolt bírósági ítélet érvelését tévesnek tartják, nem alkotmányossági kérdés. Az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő indítványi elemmel összefüggésben emlékeztet az Alkotmánybíróság arra is, hogy gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonvesztést szenvedett el. Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának {lásd például: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}. Mindezek alapján a panasz ebben a tekintetben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt.
- [20] Végezetül ismételten hangsúlyozni kell, hogy „[a] jogorvoslatihoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni” {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Ugyanakkor a jogorvoslatihoz való jog nem garantálja az érintett által sérelmesnek tartott elsőfokú döntés megváltoztatását, és nem biztosít jogot a számára kedvezőnek tartott döntéshez. Amint arra az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott: „Az, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – pervesztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem” {3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel – a tulajdonhoz való joggal, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal vagy a jogorvoslatihoz való joggal – összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [22] 5. A fentiek szerint tehát az alkotmányjogi panasz elbírálása részben nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, továbbá a panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában írt törvényi feltételeknek, a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjába foglalt követelményeinek, valamint az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Ezért az indítványt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), f) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 28.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1878/2019.

• • •